

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Педагогічний факультет

Кафедра педагогіки та психології дошкільної та початкової освіти

**ВИХОВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ
КЛАСІВ ЗАСОБАМИ ТЕАТРАЛІЗАЦІЇ**

Кваліфікаційна робота (проект)

на здобуття ступеня вищої освіти «бакалавр»

Виконала: студентка 2 курсу 11-203 групи

Спеціальності 013 Початкова освіта

(скорочений термін)

Освітньо-професійної (наукової)

програми Початкова освіта

Шинкарецька Любов Вадимівна

Керівник к.пед.н., доцентка Денисенко В.В.

Рецензент вчителька-методистка Прилепська Н.В.

Херсон – 2021

Зміст

Вступ	3
Розділ 1 теоретичні засади виховання естетичної культури молодших школярів	6
1.1 Аналіз поняття «естетична культура», її особливості в початковій школі та погляди видатних педагогів щодо виховання естетичної культури учнів початкових класів.....	6
1.2 Роль та місце виховання естетичної культури у системі всебічного розвитку особистості школяра.....	11
Розділ 2 засоби театралізації у вихованні учнів початкових класів.....	16
2.1 Роль театралізованої діяльності в естетичному розвитку школярів	16
2.2 Організація освітньої діяльності засобами театралізації	20
2.3 Підвищення активності учнів початкових класів у процесі театралізації	23
Висновки	27
Список використаних джерел	29
Додатки	32
Додаток А Театралізовані ігри.....	32
Додаток Б Сценарій театралізованої вистави	34
Додаток В Кодекс академічної доброчесності здобувача вищої освіти Херсонського державного університету.....	40

ВСТУП

Аналіз сучасної соціальної культурної ситуації свідчить про те, що розвиток культурного потенціалу України, а також відродження її національних особливостей потребує формування естетичної культури дітей та молоді, їх цінностей у загальноосвітніх навчальних закладах.

Сучасні заклади освіти повинні виховувати творчу особистість, яка характеризується високою емоційно-естетичною культурою.

Особливий вплив на людину має мистецтво. Тому естетичне виховання розглядають не тільки як набуття художніх знань, навичок та умінь, а перш за все, як засіб розвитку особистості школяра на основі індивідуальних особливостей та здібностей, потреб та інтересів. Мета виховання естетичної культури в процесі сприймання, аналізу і практичної творчої діяльності включає в себе формування в молодших школярів особистісно-ціннісне ставлення до мистецтва та дійсності, розвиток естетичної свідомості, загальнокультурної компетентності, здатності до самореалізації та потреби в самовдосконаленні.

Багато дослідників театрального мистецтва зазначають, що вагомим засобом виховання естетичної культури та особистості є театральна діяльність. Важливого значення дитячій театралізації, як засобу формування естетичних цінностей надавали такі відомі педагоги як Я. Коменський, А. Макаренко та В. Сухомлинський, а також сучасні педагоги такі як Л. Артёмова, О. Рудницька та інші.

Значний потенціал для розвитку молодших школярів має театральна творчість. Участь у театральній діяльності сприяє творчому мисленню, аналізу, оцінці дійової особи та партнера, пізнавальному процесу, відкриттю нового в собі та навколишньому світі. Театралізація формує цілісний погляд на світ, створює умови не лише естетичному сприйняттю та оцінюванню, а насамперед естетичній та творчій діяльності, яка формує

активну творчу особистість. Процес театралізації дозволяє залучити до естетичних, моральних, пізнавальних та світоглядних цінностей, формувати естетичну культуру молодших школярів.

Зазначені положення обумовлюють актуальність обраної для дослідження теми **«Виховання естетичної культури учнів початкових класів засобами театралізації»**.

Об'єктом дослідження є виховний процес з формування естетичної культури учнів початкової школи.

Предмет дослідження – засоби театралізації у формуванні естетичної культури молодших школярів.

Мета дослідження - розкрити виховний вплив засобів театралізації на естетичну культуру молодших школярів та дослідити організацію освітньої діяльності в процесі виховання естетичної культури засобами театралізації.

Відповідно меті дослідження були поставлені наступні **завдання**:

1. Проаналізувати та зробити узагальнення даних наукової та науково-методичної літератури.
2. З'ясувати особливості формування естетичної культури в початковій школі.
3. Розкрити роль театралізованої діяльності в естетичному розвитку школярів.
4. Дослідити організацію освітньої діяльності в процесі виховання естетичної культури засобами театралізації.

Методи дослідження: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення і систематизація теоретичних даних, бесіда, педагогічне спостереження, констатувальне дослідження.

Практичне значення підготовка майбутніх вчителів початкових класів до формування естетичної культури в учнів початкових класів засобами театралізації.

База експерименту: Херсонська загальноосвітня школа І-ІІІ ступенів №28 ім. О.С. Пушкіна Херсонської міської ради.

Структура роботи передбачає вступ, де визначено актуальність, об'єкт, предмет, мету та завдання дослідження; два розділи основної частини; загальні висновки; список використаних джерел та додатки.

РОЗДІЛ 1 ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ВИХОВАННЯ ЕСТЕТИЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

1.1 Аналіз поняття «естетична культура», її особливості в початковій школі та погляди видатних педагогів щодо виховання естетичної культури учнів початкових класів

Слово «культура» від латинського в перекладі означає «обробляти, культивувати ґрунт». Це поняття у XVIII столітті використовували, щоб охарактеризувати мистецтво землеробства. Потім у XIX столітті почали вживати як назву освічених та ерудованих людей. Згодом з'явилося німецьке слово Kultur, що означало високий рівень цивілізації. Поступово поняття «культура» стало використовуватися як назва всього створеного людиною та набуло узагальненого значення. Культуру розглядають у широкому та вузькому розумінні. У широкому розумінні культура є сукупністю засобів, форм, зразків та орієнтирів взаємодії людей із оточуючим світом, що виробляються у процесі життя для підтримки структур певної діяльності та спілкування. У вузькому розумінні - це система цінностей, зразків, переконань і норм поведінки групи людей [19].

Культура є важливим механізмом взаємодії людей, який допомагає зберігати єдність і цілісність народу, суспільства, цивілізації. Наслідком засвоєння системи цінностей, традицій, норм, ідеалів та правил відбувається розвиток та становлення культури суспільства та людини.

Естетична культура людини – сформована власним життєвим досвідом та шляхом естетичного виховання здатність розпізнавати та переживати прекрасне і потворне, низьке і піднесене, трагічне і комічне, керуватися естетичними цінностями в своїй діяльності, стверджувати красу та долати недосконалість [11, с.7].

Автори наукової педагогічної літератури по-різному розкривають поняття «естетичне виховання».

Так, В. Толстих визначає, що «естетичне виховання – це виховання здібностей повноцінного сприймання і правильного розуміння прекрасного в мистецтві, в навколишній дійсності» [28].

Естетичне виховання є системою комплексного, цілеспрямованого та послідовного впливу на особистість з боку соціальних інститутів та установ на основі науково-педагогічних методів, принципів та засад, в результаті якої відбувається формування світогляду на творче оцінення дійсності та власного життя в суспільстві як проявів різних естетичних категорій. В сукупності з розумовим, моральним, трудовим і фізичним вихованням, естетичне виховання дає змогу всебічному розвитку особистості, тому здійснювати його - означає формування у дитини художній початок, розвивати розуміння краси життя, потребу та готовність творити [28].

Теперішнє суспільство створює умови для планомірного та систематичного розвитку людини, здатності до творчого самовиявлення. У сучасному розумінні виховання естетичної культури - це виховання здатності цілеспрямованого сприймання, правильне розуміння і оцінка краси навколишнього середовища, у природі, праці, мистецтві.

Багато психологів та педагогів здійснювали цілеспрямовані пошуки форм, методів та засобів формування естетичної культури в учнів початкових класів.

Проблема естетичного виховання у педагогічному аспекті широко розглядається у працях відомих педагогів і діячів української освіти С.Русової, К.Ушинського та інших.

Велику роль у розробці теорії та методики естетичного виховання відіграють видатні вчені, естети і педагоги О. Буров, А. Макаренко, В.Сухомлинський, О.Шумакова. Перш за все вони відзначили головні

поняття, на які, під час будування системи естетичного виховання, потрібно звертати увагу.

Також в багатьох опублікованих працях, розкриваються питання, в яких йдеться про значення творчої та пізнавальної діяльності під час естетичного виховання учнів початкової школи; розкриття рушійних сил, що сприяють творчості; правила зв'язку творчості зі створеною дійсністю та головні принципи, які забезпечують розкриття творчої особистості учня-початківця.

З питань проблем розвитку та виховання естетичної культури учнів молодших класів вагомий внесок належить зарубіжним та українським науковцям, які розглянули процес виховання естетичної культури як ціленаправлену сформованість моральних якостей особистості, яка є всебічно розвиненою. Це надає можливість сприйняттю природної і соціальної дійсності та творчій діяльності згідно з загальними людськими ідеалами краси.

Дослідження Д. Елькоріна та інших свідчать, що творчі здібності людини інтенсивно розвиваються в дошкільному і молодшому шкільному віці. Виховання естетичної культури молодших школярів має на увазі формування естетичних смаків та ідеалів, здатності розуміння прекрасного в навколишньому світі та мистецтві. Головною та відповідальною метою виховання є правильний розвиток смаків та формування їх в потрібному напрямку.

Під час досліджень наукових праць з естетичного виховання можна відзначити те, що до визначення поняття «естетичне виховання» є різні підходи. Багато значень цього поняття обумовлені різносторонністю процесу виховання естетики.

У педагогіці поняття естетичного виховання є невід'ємною частиною трудового, морального, фізичного виховання, систематичним зверненням

до емоцій людини, що розкривають в учнів початкової школи певні здібності, які допомагають естетичному сприйняттю прекрасного у житті і мистецтві.

В. Шацька визначає, що естетичне виховання є сукупністю послідовного та взаємозв'язаного впливу на дітей, який відбувається під наглядом вчителя, за допомогою різних засобів мистецтва і навколишнього світу, що формують естетичний і гармонійний розвиток учнів, що сприяє формуванню естетичних почуттів, художніх смаків та поглядів. Також В.Шацька говорить, що «до процесу естетичного виховання належать не тільки поступовий розвиток здібностей та естетичного сприйняття, а й володіння вмінням активно творчо проявляти себе у тому чи іншому виді мистецтва, у обсязі, що відповідає певному ступеню навчання» [12, с.3].

У свою чергу, науковець П. Блонський відмітив, що «естетичне виховання передбачає або формування творчості, або розвиток художнього смаку та сприйняття. Але художній смак сприйняття можуть бути сформовані тільки у процесі художньої творчості; вони тісно пов'язані з активним життям дитини: кожна дитина потенційно є творцем різних, зокрема і естетичних, цінностей: споруджуючи будиночок, вона проявляє свою архітектурну творчість, ліплячи і малюючи, виявляє свої здібності скульптора і живописця, нарешті, дитина прагне до танців, драматизації» [4, с.98].

А. Макаренко, розкриваючи суть естетичного виховання сказав, що «надзвичайно важливо внести художній елемент у процес дитячого життя» [20, с.110].

Доречним є визначення, яке надає О. Буров, про те що естетичне виховання це «цілеспрямований, організований процес формування у школярів естетичного ставлення, естетичної потреби до творчої естетичної діяльності» [5, с.30].

На думку науковців Т. Аболіної та Н. Миропольської «головним в естетичному вихованні є відтворення всього багатства людського ставлення до навколишнього світу» [1, с.20].

Г. Рід вважав, що «естетичне виховання – це виховання почуттів, на яких ґрунтується свідомість, а отже інтелект, і все те, що відрізняє людину від інших істот. І лише тоді, коли ці почуття перебувають у гармонії з навколишнім світом, формується особистість у всій її повноті» [21, с.2].

Ключові моменти процесу естетичного виховання, які викладені в працях відомих філософів, науковців, психологів, педагогів та знавців мистецтва є різними. Питання методології естетичного виховання висвітлені в наукових працях та збірках І.Зязюна, Л. Коваль, О. Везумської та інших. Вони звертають увагу на цілісне виховання особистості дитини, що має бути спрямоване на розв'язання головного завдання виховання та навчання: всебічного і гармонійного розвитку учнів початкових класів.

З погляду філософії естетичне виховання прогнозує високий рівень естетичної культури особистості, соціальної групи та всього суспільства. Воно є неперервним процесом, що відбувається на протязі життя людей, під час якого зникають протиріччя між рівнем естетичної культури людства та керуванням культурою самою людиною у певний період її життя. Це найкраща форма для опанування вмінь і навичок творчості, сприймання краси, передавання естетичних знань, що забезпечуються цілеспрямованою роботою.

Л. Артемова та О. Чинаєва відмічають, що «естетичне виховання – це:

а) вплив на розвиток особистості всієї навколишньої дійсності, її естетичної значущості для людини;

б) залучення людини до художньої культури;

в) спеціальна система заходів у структурі художнього життя суспільства, спрямованих на поширення знань про мистецтво, на розвиток художньої самодіяльності тощо» [2, с.65].

С.Анічкін виділив, що «естетичне виховання дітей молодшого шкільного віку - це цілеспрямований процес формування у них естетичних якостей (здібностей до пасивної і активної естетичної діяльності, інтересів, потреб, умінь, навичок, художнього смаку) і є важливою складовою процесу загального розвитку сутнісних якостей особистості» [12, с.13].

Спираючись на зазначене вище, ми бачимо, що більшість науковців переконані, що програма естетичного виховання пов'язана із формуванням естетичних і духовних потреб та інтересів особистості, яка розвивається. Активний вплив на розвиток особистості учня початкової школи має соціальне та природне середовище, образотворче та музичне мистецтво, твори зарубіжної та української літератури, мистецтво кіно та театр.

Отже, важливою умовою становлення суспільства є виховання у дітей та молоді естетичної культури, інтересу до своєї рідної країни, традицій, обрядів, норм поведінки. Велику роль у вихованні естетичної культури відіграє вивчення педагогами естетичних переживань молодшого школяра, особливостей сприймання та характеру діяльності.

1.2 Роль та місце виховання естетичної культури у системі всебічного розвитку особистості школяра

Одним із важливих чинників всебічного гармонійного розвитку особистості молодшого школяра є виховання естетичної культури, яка виступає складовою частиною виховного процесу, спрямованого на формування здатності сприймати та перетворювати дійсність відповідно законам краси в усіх сферах життя і діяльності людини.

За Н. Волковою «Естетична культура - сформованість у людини естетичних знань, смаків, ідеалів, здібностей до естетичного сприймання явищ дійсності, творів мистецтва, потреба вносити прекрасне в оточуючий світ, оберігати природну красу. Її рівень виявляється як у розвитку всіх компонентів естетичної свідомості (почуттів, поглядів, переживань, смаків, потреб, ідеалів), так і в розвитку умінь і навичок активної перетворюючої діяльності у мистецтві, праці, побуті, людських взаєминах» [8, с.127].

Методологічною засадою виховання естетичної культури є естетика. Естетика - це наука про загальні закономірності художнього освоєння дійсності людиною, значення і стан зображення реальності й змін життя відповідно норм краси та роль мистецтва в розвитку суспільства [12, с 10].

У процесі виховання естетичної культури формуються естетична свідомість і естетична поведінка учнів початкової школи.

Естетична свідомість є формою суспільної свідомості, яка реалізується як художньо-емоційне освоєння дійсності через почуття, переживання, смаки, ідеали та виражається в естетичних поглядах та мистецькій творчості. Вона формується на основі естетичної практики упродовж всього розвитку суспільства. Її головним елементами є естетичні почуття, естетичний смак і естетичний ідеал. Естетичні почуття - це особливі почуття насолоди, що відчуває людина, сприймаючи прекрасне у мистецтві та оточуючому світі. Естетичний смак - вміння надавати правильну оцінку прекрасному, відокремлювати справді прекрасне від неестетичного. Естетичний ідеал - уявлення про прекрасне, те до чого вона прагне та на що рівняється. Саме ці елементи обумовлюють естетичну культуру поведінки особистості - ознаки прекрасного у вчинках і діях людини, їх ставленні до праці та суспільства, в манерах і зовнішньому вигляді, а також у формах спілкування з людьми. «Під час естетичного сприймання виникають певні емоції. Завдання виховання - створення умов,

які б сприяли формуванню емоційної сфери учнів. Багатство емоційної сфери людини свідчить про її духовне багатство» [25, с.294].

Важливим у процесі виховання естетичної культури молодших школярів є навчання розуміти й сприймати красу. Головним є вміння учнів-початківців відрізнити дійсно красиве та потворне. Тому що, спостерігаючи прекрасне, людина не може бути байдужою, вона відчуває різні почуття, любов або ненависть до спостережуваного.

В процесі естетичного сприймання в учнів початкових класів виникають певні емоції, тому виховання естетичної культури має створювати сприятливі умови для формування емоційної сфери. Від цього залежить багатство емоційної сфери людини, яке свідчить про духовне багатство особистості. Також не менш важливим є формування здатності до повноцінного сприймання творів мистецтва, що забезпечується елементарною теоретичною підготовкою.

Виняткову роль у вихованні естетичної культури школярів відіграють предмети естетичного циклу, такі як малювання, співи та музика. На таких уроках учні не тільки отримують знання цих видів мистецтва, а також формують відповідні практичні уміння та навички, розвивають свої творчі здібності. Вагомим доповненням до цього циклу є уроки української мови та літературного читання, під час яких учні початкових класів отримують знання про багатство та красу української мови та літератури, ознайомлюються з класикою української та зарубіжної поезії та прози. На уроках природничо-математичного циклу відкриваються великі можливості використання краси природи та формування бережливого ставлення до неї. Певне виховне значення мають естетика праці учнів і продуктів праці, вміння та навички, набуті в процесі праці, які дають можливість особистості молодшого школяра творчо виявити себе. Під час уроків фізичного виховання учні навчаються красі рухів, ходіння тощо.

На розв'язання завдань виховання естетичної культури спрямована також позакласна виховна робота. Крім бесід, обговорень, створення стінгазет, тематичних вечорів та вечорів запитань, що мають естетичну спрямованість, вагомою є участь молодших школярів у гуртках художньої самодіяльності та шкільних театрах. Також учні посадової школи мають змогу збагачувати та удосконалювати знання, уміння та навички з естетичної культури у позашкільних освітньо-виховних закладах і установах, таких як музичні і художні школи, будинки культури, школи мистецтв та інші.

Велику роль в естетичному вихованні учнів відіграє сім'я. Відповідне оформлення будинку та квартири, присутність домашньої бібліотеки, газет та журналів з мистецтва, сімейних звичаїв та традицій, відпочинок з родиною на свіжому повітрі, похід в театр та кіно є підґрунтям та сприятливими умовами для формування естетичних смаків дітей.

Правильно сформовані естетичні смаки та ідеали, розвинена здатність оцінювати прекрасне дають особистості учня змогу зрозуміти суть прекрасного. Сприймаючи та аналізуючи його, порівнюючи з баченим раніше, дитина відповідно оцінює прекрасне. Такий рівень естетичної культури залежить й від розумового виховання та вміння мислити.

І. Зайченко визначає, для того «щоб стати особистістю, людина повинна в діяльності, виявити свої внутрішні властивості, закладені природою і сформовані життям та вихованням» [14, с. 38].

Разом із розвитком естетичного сприймання та прищепленням естетичних смаків під час виховання естетичної культури в учнів молодшого шкільного віку формують естетичне ставлення до навколишнього світу. Це зумовлено тим, що кожна людина повинна не тільки милуватися красою природи, творами мистецтва, пам'ятками культури, а й берегти і захищати їх.

Отже, аналіз наукових джерел засвідчив велику роль та значущість естетичної культури у системі всебічного і гармонійного розвитку особистості молодшого школяра.

РОЗДІЛ 2 ЗАСОБИ ТЕАТРАЛІЗАЦІЇ У ВИХОВАННІ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ

2.1 Роль театралізованої діяльності в естетичному розвитку школярів

Розвиток освіти і культури неможливо здійснювати без виховання духовно багатой і інтелектуально розвиненої особистості. Естетичне виховання є однією з важливих умовою громадянського становлення підростаючого покоління. На сучасному етапі необхідною умовою виховання естетичної культури особистості є залучення до творчої праці, різних видів естетичної та творчої діяльності.

Провідну роль у формуванні естетичної культури особистості відіграє мистецтво, зокрема театр як засіб виховання духовних цінностей, що сприяє розвитку емоційної та чуттєвої сфери школярів.

Основи естетичної культури людини формуються у дитячому віці, тому естетичний розвиток та виховання молодших школярів має велике значення. На протязі цього вікового періоду діти роблять свої перші кроки, входячи до світу прекрасного і від того, якими вони будуть, залежать їх естетичні смаки та уподобання в дорослому віці.

Молодший шкільний вік - вік, в процесі якого відбувається інтенсивна соціалізація. Гострота і свіжість сприйняття, яскравість уявлення є особливостями психологічного розвитку учнів початкових класів. Пам'ять дитини достатньо розвинена, вона легко і міцно запам'ятовує все те, що для неї її особливо цікавим та пов'язано з її інтересами. Достатньо добре розвинена образна пам'ять. Проте, інтереси дітей ще не є стійкими, схильність дитини до тієї чи іншої діяльності не має систематичного характеру, тому існує необхідність заохочувати дитину до різних видів діяльності. В учнів розширюється кругозір і розвиваються пізнавальні інтереси, а також формуються здібності до активної самостійної творчої діяльності.

З відчуттям прекрасного пов'язане, те що в цьому віці діти люблять яскраві кольори, барвистість відповідає їхнім естетичним потребам. Учень оцінює не тільки зовнішні ознаки предметів та явищ, а й внутрішні якості. У дитини відбувається розвиток естетичних почуттів та відношення на основі початкового естетичного сприймання. На протязі цього періоду школярі безпосередньо стикаються із світом мистецтва, що розвиває їх почуття.

Особливого значення театральне мистецтво набуває для дітей молодшого шкільного віку, оскільки при використанні даного виду мистецтва закладається підґрунтя духовного багатства особистості.

Як певна педагогічна система, театралізована діяльність передбачає вирішення відповідних завдань виховання. Перш за все, театралізація є вагомим фактором розвитку естетичної культури молодших школярів. А впроваджені в процес навчання і виховання загальноосвітніх навчальних закладів роблять життя учнів змістовнішим, збагачують його емоційними та яскравими враженнями.

Театралізація є засобом естетичного сприйняття дійсності, ствердження духовних цінностей і формування суспільної свідомості та займає певне місце в естетичному вихованні особистості школяра. Через художні образи учнівська спільнота знайомиться із навколишнім світом та навчається відчувати добро та зло. Життєва діяльність учнів має комплексний характер. Вони складають історії і казки, фантазують і уявляють все те, що розповідають іншим. Слід зазначити, що в учнів молодшого шкільного віку сприймання казки, що перетворилась у виставу, набуває диференційного характеру, формується вміння елементарного аналізу та аналізу дій героїв казки. Під час цього у дітей формується естетичний смак, з'являються улюблені казки, герої, вистави, автори.

В процесі перегляду або участі у виставі, учням надається можливість відчувати, що театр веде мову не тільки про звичайне життя, а й про людську долю. Для того, щоб це відбулося дитина повинна увійти у «асоціативне поле», що створюється під час сценічної дії. Важливо враховувати, що під час роботи з дітьми молодшого шкільного віку під час асоціативно - емоційного сприйняття вистави та дій сценічних героїв переважає схильність до сюжетного сприйняття та правдивість.

Театральне мистецтво за своєю сутністю є наближеним до казки, в якій художній образ має здатність жити сам по собі. Казка є першою школою життя дитини, її першим знайомством із добром і злом, це – форма і метод, які дозволяють здійснювати значні образні узагальнення. Казка – це художня скарбниця, що зберігає соціально-історичний досвід, що був накопичений людством на протязі багатьох віків.

Під час театралізації забезпечується естетичний розвиток всіх його учасників. До учнівської вистави входить література, музика, образотворче мистецтво, що з'єднані на основі сценічної дії. Кожен елемент вистави має свою систему засобів виразності і емоційного впливу на особистість дитини. Також робота над виставою передбачає музичне оформлення, яке є поштовхом до розвитку таких видів художньої та творчої діяльності, як пошук мотиву образу, підбір музичного матеріалу для музичного супроводу вистави, заучування пісень та інші. При прямому спілкуванні з музикою молодші школярі відчують радість, дивуються, роблять певні відкриття. Їм подобається можливість висловлювати свої почуття та враження, втілювати фантастичні образи у таємничих та невідомих звуках, в яких вони інтуїтивно впізнають лише їм зрозумілий зміст.

Театралізована діяльність надає можливість кожній дитині спробувати себе та свої сили у різноманітних видах творчості. Велика цінність полягає і в тому, що діти можуть підняти свій рівень емоційності

та організованості, сформувати навички роботи в колективі, відповідальності до своїх дій і вчинків, на протязі творчої театральної діяльності створити доброзичливу атмосферу у колективі під час спілкування.

Педагогічною особливістю театралізованої діяльності учнів початкових класів виступає як сама вистава, що є своєрідним виразом колективної творчості діяльності, так і процес її створення, який включає в собі комплекс різних художніх та естетичних дій, з урахуванням інтересів, здібностей і попереднього естетичного досвіду дітей. Вистава, створена самими дітьми, з допомогою вчителя, надає розвитку творчого мислення, естетичного сприйняття дійсності та є шляхом формування естетичної культури і розвитку.

Розвиток естетичної культури дітей молодшого шкільно віку через включення їх у всі етапи створення вистави, сприяє формуванню в дитини вмінь орієнтуватись не тільки у мистецтві, а й знати історію свого народу, його традицій та звичаїв.

Так, О. Везумська вважає, що «естетичний розвиток завжди був однією з важливих складових гармонійної особистості, її взаємодії з навколишнім середовищем. Він вимагає наявності спеціально організованого педагогічного впливу на почуття і свідомість індивіда через провідні види його спілкування й діяльності. На жаль, сьогодні рівень естетичного розвитку молодших школярів ще не повною мірою відповідає вимогам часу. Тому треба в загальноосвітньому навчальному закладі зосередити увагу на розв'язанні цієї проблеми. Допоможе у вирішенні цієї проблеми врахування вчителем особливостей естетичного розвитку школярів. Естетичний розвиток особистості – це постійний процес удосконалення упродовж усього життя» [6, с.109].

Структура естетичного виховання, яка націлена сформувати естетичну культуру учнів початкової школи, забезпечує розвиток в них умінь та здібностей сприйняття навколишнього світу, природи, праці людей, творів мистецтва і літератури та бажання отримувати насолоду від прекрасного.

Молодші школярі повинні не тільки вчитись сприймати прекрасне, але й вміти усвідомлювати, надавати оцінку творам мистецтва та вчинкам людей, інакше кажучи потрібно сформувати у дітей естетичне судження. В процесі оцінювання відбувається зіставлення побаченого з предметами або стандартами і зразками, що були оцінені раніше, та запам'яталися учням як розуміння того, якими мають бути певні життєві позиції, для того щоб задовольняти їх естетичну потребу в досконалості.

2.2 Організація освітньої діяльності засобами театралізації

Естетичну культуру учнів у загальноосвітньому закладі формує вчитель початкової школи. Саме він закладає фундамент всебічного розвитку особистості, навчає своїх вихованців бачити прекрасне у навколишньому світі та вчинках людей. Багатство духовної культури школяра завжди визначається тими цінностями, які він засвоює і осмислює, глибиною здобутих знань, умінь активно використовувати і застосовувати їх в житті.

Естетичне виховання засобами театралізації може здійснюватися через залучення учнів до художньо-творчої діяльності в закладах освіти, а також у навчальній діяльності в різноманітних формах та видах позанавчальної виховної роботи. Переважно завдання естетичного виховання в освітньому процесі початкової школи вирішуються через такі предмети, як музика, образотворче мистецтво, літературне читання,

природознавство і трудове навчання. Здійснюючи естетичне виховання, вчитель повинен враховувати вікові особливості розвитку мислення, сприйняття, пам'яті та уяви дітей молодшого шкільного віку і будувати виховний процес у відповідності з цими особливостями.

Участь у театралізації дозволяє формувати досвід соціальних навичок поведінки завдяки тому, що кожний літературний твір або казка завжди мають виховну спрямованість, завдяки казці дитина пізнає світ не тільки розумом, але й серцем. І не тільки пізнає, але й висловлює власне відношення до добра і зла. Улюблені герої стають зразками для наслідування. Саме здатність молодшого школяра до такої єдності з улюбленим героєм дозволяє вчителю через театралізацію позитивно впливати на дітей.

Використання засобів театралізації у навчально-виховному процесі сприяє розвитку творчих здібностей, формуванню ініціативності, вміння самостійно вирішувати проблеми, допомагає розвивати інтелектуальну (формування розумової діяльності: аналіз, синтез, порівняння, узагальнення; розвиток мислення), емоційно-вольову (культура почуттів, творча уява, асоціативна пам'ять, спостережливість) сфери; формувати морально-ціннісні орієнтації (розвиток співчуття, співпереживання); сприяти фізичному вдосконаленню; підвищувати мовленнєвий рівень (відпрацювання техніки вимови та навичок виразності) учня початкової школи.

Учнів-початківців привертає новизна проведення театралізованих уроків, які сприяють розвитку пізнавального інтересу. Незалежно від їх кількості, вони завжди різні, цікаві, захоплюючі, приховують у собі безліч таємниць. Під час таких уроків створюються умови для активного спілкування, за якого учні прагнуть висловлювати свої думки, вони з бажанням виконують завдання, виявляють зацікавленість матеріалом, що

вивчається. Діти вчатьса самостійно працювати з навчальною, довідковою та іншою літературою, проводити самостійну пошуково-дослідницьку роботу.

Театралізація є джерелом розвитку почуттів, глибоких переживань і відкриттів дитини, що є конкретний результатом. Проте не менш важливо, що заняття з використанням театралізації розвивають емоційну сферу учнів, спонукають її співчувати героям, переживати разом з ними події вистави. Таким чином, театралізована діяльність - важливий засіб розвитку у дітей емпатії, тобто здібності розпізнавати емоційний стан людини за мімікою, рухами, інтонацією, вміння уявляти себе на його місці в різноманітних ситуаціях.

Виховання естетичної культури учнів може відбуватися за допомогою таких засобів, як твори мистецтва, художньої літератури, фольклору, звичаїв та традицій, краси навколишнього світу та побуту, участь в різних видах діяльності.

Розвиток творчих здібностей відбувається за умови позитивного інтересу до діяльності. Театралізована гра сприяє створенню позитивного настрою у дітей молодшого шкільного віку, має важливе значення для їх виховання, навчання і розвитку.

Поняття «театралізована діяльність молодших школярів – це колективна за своєю природою діяльність, яка включає елементи театральної діяльності, реалізується в умовних педагогічних ситуаціях, спрямованих на пізнання навколишнього світу, збагачення і вдосконалення естетичного досвіду» [24]. Театралізована діяльність є сукупністю елементів різноманітних видів діяльності в різних способах поєднання - театралізована гра, спілкування, мовлення, вокальний і хоровий спів, пластика, сценічний рух, ляльководіння тощо.

Театралізація створює сприятливе підґрунтя для розвитку

пізнавальних процесів - сприйняття, уяви, уявлення, мислення, сприяє розвитку фантазії, збагаченню мовлення, допомагає учням висловити своє ставлення до побаченого, а театралізовані заняття в початковій школі забезпечують реалізацію потенційних можливостей учнів-початківців.

2.3 Підвищення активності учнів початкових класів у процесі театралізації

Одним із провідних напрямків української освіти є розвиток активності учнів у процесі вивчення навчальних предметів. Виникає необхідність створення сприятливих умов для пізнавальної діяльності учнів загальноосвітньої школи, які б сприяли формуванню потреби особистості в здобутті знань та розвитку їх пізнавальних інтересів.

Констатувальне дослідження в 2 класі Херсонської загальноосвітньої школи I-III ступенів №28 ім. О.С. Пушкіна Херсонської міської ради дозволило впровадити в освітній процес засоби театралізації.

Театралізація є змогою розкрити творчий потенціал учнів, виховати творчу особистість. Театральна діяльність зрозуміла дітям, тому що в її основі лежить гра. Театралізована гра це одна з головних та яскравих емоційно забарвлених засобів, які розвивають естетичний смак учнів початкових класів, розвивають активність та пізнавальний інтерес до навколишньої дійсності (додаток А).

У підвищенні активності учнів молодшого шкільного віку важливе значення має мистецтво, а саме театр, як засіб виховання моральних цінностей, який розвиває емоційну та чуттєву сфери дітей, освіченість та практичний досвід. Різносторонність мистецтва театру та форм театралізованої діяльності є важливим в навчально-виховному процесі і сприяють розвитку творчої особистості. При педагогічно доцільній

організації та оптимальному доборі методів виховного впливу театралізація стає дійовим чинником формування естетичної культури у дітей молодшого шкільного віку.

Уроки з елементами театралізації здатні бути не тільки ефективною формою організації навчально-виховного процесу, а також засобом адаптації першокласників та перетворення соціального досвіду пізнання однолітків і дорослих, розвитку та показу особистих творчих можливостей. Такі уроки сприяють підвищенню активності, стимулюють розвиток образного мислення, уяви, фантазії та інтелекту, складають умови, що слугують виникненню у свідомості учня початкової школи потреби в діяльності. (додаток Б).

Естетичне виховання має важливу роль у формуванні особистості молодшого школяра, тому що, формуючи естетичні почуття, які є складовою частиною переконань та моральних норм поведінки, воно виконує регулятивну функцію.

Естетична діяльність виникає тоді, коли предмет або твір мистецтва не залишає учня байдужим, у нього зв'являється бажання зберегти й примножити те, що сподобалось, передати красу іншим за допомогою малюнку, написання вірша, складання казки тощо. В результаті цього естетичне відношення до оточуючого світу виявляється в предметній реалізації. Значним показником рівня естетичної культури та розвитку є створені за законами та нормами краси предмети. Таким чином естетична діяльність - це один з ключових складників естетичної культури особистості молодших школярів.

Театральна вистава - твір театального мистецтва, обмежений часовим терміном з використанням режисерського задуму, акторської гри, драматургічного твору (літературного джерела), музики, театральних декорацій та механізмів тощо [7].

Обов'язковою і головною умовою виховання всебічно розвинутої та гармонійної особистості учня є сформованість естетичної культури, смаків та ідеалів. Під час навчання і виховання в школі закладаються передумови естетичних поглядів людини. Саме тому одним з головних завдань системи освіти в Україні є виховання та розвиток естетичної культури та почуттів учнів.

Етапи підготовки до театральної вистави:

1. Визначення теми, цілей, розробка сценарію вистави(пробудження інтересу у дітей до театральної діяльності; розповідь казок; показ художніх ілюстрацій; прослуховування музичних творів).
2. Підготовка атрибутів та реквізитів, підбір музичного супроводу.
3. Розподіл ролей та вивчення тексту вистави (репетиції уривків, використання мовних, пластичних, акторських можливостей дітей; вдосконалення виразності і чіткості вимови, мовних характеристик героїв).
4. Репетиція окремих частин вистави (повторення поз, жестів, інтонацій інших виконавців; відшук власних варіантів виконання; вивчення розміщення на сцені).
5. Репетиція всієї вистави (репетиція із декораціями, реквізитом, елементами костюмів, музичним супроводом).

Застосування в навчальному процесі засобів театралізації, різноманітних цікавинок на уроках викликає підвищений інтерес до того, що вивчають. Цікаві факти з історії, науки, уривки з науково-популярної літератури, предметні ігри, цікаві вправи, загадки, лічилки, народні прислів'я та приказки, ігри, інсценізації - все це зацікавить дітей, розширює їхні знання і сприяє розвитку кмітливості та спостережливості. Від якості, глибини, обсягу знань, якими оволодіває підрастаюче покоління, значною мірою залежить прогрес нашого суспільства.

Найважливішою умовою виховання цих цінних якостей є підвищення пізнавальної активності дітей, розвиток у них пізнавальних інтересів. Провідну роль у цьому процесі відіграють засоби театралізації.

Учням експериментального класу було запропоновано таку форму, як театралізована вистава до казки «Гостинна хатка». В умовах карантину в онлайн формі відбулася перевірка вивчених ролей, підготовка атрибутів та реквізитів для вистави.

ВИСНОВКИ

Результати бакалаврського дослідження висвітлено в наступних висновках.

1. Вивчення філософської, психолого-педагогічної літератури з проблеми дослідження дало змогу з'ясувати та уточнити сутність поняття «естетична культура молодших школярів». Під поняттям естетична культура особистості молодшого школяра розуміємо цілісність естетичної свідомості та естетичної діяльності, основою якої є емоційно-почуттєве переживання вражень, знання з мистецтва, що виявляється в різних формах естетичного ставлення (відчуття, оцінювання) і є проявом ціннісної позиції особистості.

2. Теоретичний аналіз наукових засад естетичного виховання виявив значущість використання театрального мистецтва як вагомого засобу творчого розвитку особистості, підтвердив необхідність застосування театралізованої діяльності молодших школярів у навчально-виховному процесі з метою формування їх естетичної культури, вдосконалення загальних і спеціальних здібностей.

3. Театралізована діяльність молодших школярів в естетичному розвитку школярів - це колективна за своєю природою діяльність, яка включає елементи театральної діяльності, реалізується в різноманітних умовних педагогічних ситуаціях, спрямованих на пізнання навколишнього світу, збагачення і вдосконалення естетичного досвіду.

4. Організація освітньої діяльності в процесі виховання естетичної культури засобами театралізації передбачає сформованість у молодших школярів знань, умінь та навичок, смаків та ідеалів, розвиток здібностей до естетичного сприйняття оточуючої дійсності, творів мистецтва та літератури, потребу примножувати та вносити прекрасне в навколишній світ, зберігати прекрасне. На підставі педагогічної практики нами

визначено основні засоби театралізації, що сприяють вихованню естетичної культури учнів початкової школи: спільна з учителем літературна робота над поетичними та драматичними творами; драматизація (участь дітей у казкових виставах); інсценування (сюжетно-рольові ігри); декорування (виготовлення костюмів, декорацій, атрибутів до театральних постановок) тощо.

Тема дослідження не розкриває усіх особливостей зазначеної проблеми і може бути продовжена в майбутньому науковому пошуці.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Аболина Т.Г., Митропольская Н.Е. Эстетическое воспитание в школе. - К.: Высшая школа, 1987. 252 с.
2. Артемова Е.С., Чинаева О.П. Некоторые теоретические и практические проблемы эстетического воспитания. Вопросы философии. - 1987. - №4 - 67 с.
3. Артемова Л. В. Театрализованные игры дошкольников. - М.: Просвещение, 1991. 127 с.
4. Блонский П.П. Курс педагогики. - М.: Задруга, 1918. 202 с.
5. Буров А.И. Предмет и содержание эстетического воспитания, его соотношение с другими видами воспитания. - М.: Просвещение, 1971. 134 с.
6. Везумська О. М. Естетичний розвиток учнів початкових класів: Таврійський вісник освіти. – 2011. - № 4 (36). - 116 с.
7. Вистава. Вікіпедія. URL:<https://uk.wikipedia.org/wiki/Вистава>. (дата звернення: 25.03.2021)
8. Волкова Н.П. Педагогіка. – К.: Академія, 2001.
9. Гатеж Н.В. Підготовка майбутніх вчителів до виховання естетичної культури
URL:http://ipood.com.ua/data/avtoreferaty_i_dysertatsii/2019/HATEZH_diser_r_pas.pdf (дата звернення: 27.03.2021)
10. Эльконин Б. Д. Введение в психологию развития (в традиции культурно-исторической теории Л. С. Выготского). - М.: Тривола, 1994. -168 с.
11. Естетика: навчальний посібник / за ред. Л. Б. Мартиненко. – Умань: ФОП Жовтий О.О., 2016. – 137 с
12. Эстетическое воспитание в начальной школе. Под ред В.Н.Шацкой. - М.: Издательство АПН РСФСР, 1959. – 246 с.

13. Жупанін С.І. Художнє виховання засобами пейзажної лірики. Педагогічні ідеї К.Д.Ушинського. – К.: Вища школа, 1974. - 135 с.
14. Зайченко І.В. Педагогіка: 3-тє видання. К: Ліра-К. – 2016. – 608 с.
15. Зязюн І.А. Родчанин Є.Г. Морально-естетичні погляди В.О. Сухомлинського. - К.: Товариство “Знання” УРСР, 1980. 48 с.
16. Калініна Л. Естетичне виховання молодших школярів: Рідна школа. - 2066. - № 3. – 26 с.
17. Карпенчук С. Г. Теорія і методика виховання. - К., 2002. 182 с.
18. Коваль Л., Крамчанинова, О. Активізація творчої діяльності учнів молодших класів як засіб формування естетичних потреб. - К.: Муз. Україна, 1981. 136 с.
19. Культура. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/Культура> (дата звернення: 15.02.2021)
20. Макаренко А.С. Методика виховної роботи. - К.: Знання, 1990. 353 с.
21. Рід Г. Проект концепції єдиної системи естетичного виховання у загальноосвітніх школах України: Мистецтво та освіта. - 1998. - № 1. - 17 с.
22. Рудницька О. П. Педагогіка: загальна та мистецька. - К.: ТОВ «Інтерпроф», 2002. 270 с.
23. Русова С. Вибрані твори. - К., 1996. - 303 с.
24. Серих Л.В. Формування естетичної культури молодших школярів у процесі театралізованої діяльності. - 2008.
25. Сирітка Г. Виховання естетичних поглядів молодших школярів: Початкова освіта. - 2002. - № 13 – 8 с.
26. Сухомлинський В.О. Вибрані твори в 5-ти т. К., 1976, т.2. – 410 с.
27. Фіцула М. М. Педагогіка. - К., 2000. 432 с.
28. Харламов И.Ф. Педагогика - Мн.: Университетское, 2001. -214 с.

29. Шляхи використання сучасних технологій формування творчої особистості у педагогічному процесі початкової школи: зб. наук. праць «Педагогічні науки»: ХДУ, 2014. С.188-193.
- 30.Шумакова О. Форми і методи естетичного виховання школярів. - Х.: Фоліо, 2002. 316 с.
31. Ягупов В.В. Педагогіка: Навч. посібник. - К.: Либідь, 2002. 560 с.

ДОДАТКИ

Додаток А

Театралізовані ігри

«Казкові герої»

Мета: розвивати у дітей театральні здібності, виховувати інтерес до казок

Цільова група: 6-11 років

Кількість гравців: необмежена

Необхідні ресурси: картки з іменами будь - якого відомого казкового персонажа

Хід гри

Гравці розбиваються на пари, після чого кожна дитина жеребом витягає для себе картку з ім'ям якось відомого казкового персонажа. Завдання пари - підготувати і потім станцювати перед усіма танець зустрічі цих героїв, навіть якщо вони з різних казок.

Картки для прикладу: Червона шапочка, сірий вовк, мисливець, Попелюшка, Лисиця, Білосніжка, Гном, Кошій Безсмертний, Мишеня, Царівна Жаба, Дюймовочка, Старий Хоттабич, Колобок, Незнайка, Ромашка, Олена Прекрасна, Чиполіно, Муха Цокотуха, Дідок-павучок, Мауглі, Пантера Багіра, Аліса, Буратіно, Мальвіна, П'єро, пудель Артемон, Карабас-Барабас, Жар-Птах, Коник-Горбунок, Вінні Пух, П'ятачок.

«Театральне дійство»

Мета: вчити дітей вживатися в образ, діяти колективно, підтримувати інтерес дітей до театральної діяльності.

Цільова група: 6-11 років

Кількість гравців: необмежена

Необхідні ресурси: костюми або шапки-маски казкових персонажів

Хід гри

Гра вчить дітей вживатися в образ, діяти колективно. Вихователь читає дітям казку (наприклад, казку «Ріпка»), а потім задає питання: «Що посадив дід? Хто допомагав дідові витягнути ріпку? А зміг би дід один витягнути ріпку, як ви думаєте? А хто з персонажів вам більше подобається?» Після обговорення казки вихователь пропонує дітям пограти в театр. Педагог розподіляє ролі серед бажаючих, читає вголос казку, актори діями її зображують. Не зайняті у виставі діти стають глядачами. Потім діти міняються ролями - глядачі стають акторами і навпаки. За бажанням дітей можна ще раз програти цю казку або іншу.

Примітка: в залежності від віку дітей казки можуть бути простими, що містять короткі репліки («Курочка Ряба», «Ріпка»), так і складними, з великою кількістю героїв, з довгими репліками. Також замість костюмів можна використовувати звичайні іграшки або виготовити ляльок, одягнутих на руку.

Гра «Метелик»

Мета: підтримувати рухову діяльність дітей

Вік гравців: 6 – 11 років

Кількість гравців: будь-який

Обладнання: сачки, повітряні кулі

Хід гри

Учасники отримують по великому сачку на довгій палиці і по повітряній кульці. Завдання гравців - як можна швидше зловити суперника в сачок, намагаючись не «втратити» кульку.

Сценарій театралізованої вистави**«Гостинна хатка»****Дійові особи:**

Казкарка, Коза, Жабка, Зайчик, Мишка, Лисичка.

На галявині між ялинками та деревами - прибрана в українському стилі казкова хатинка. В ній - пічка, на миснику - глечики, в куточку хатки - діжа.

Казкарка (виходить):

Казка склалася така:

З дому Кізка утекла.

Мандрувала вона скрізь,

І прийшла в зелений ліс.

(з-за кущів виходить Коза, нюхаючи квіти, розглядаючи дерева).

Коза:

Бачу, у кущах є хатка.

В ній незамкнені дверцятка.

Увійду мерщій у дім,

(Заходить до хатки, обдивляється).

Тепло й затишно у нім.

Де ж господарі дбайливі?

Бач, і пічку натопили.

І зварили вже обід.

Скрізь попорались, як слід.

Казкарка:

Раптом дивиться Коза

(Коза підходить до діжки з тістом).

Коза:

Тістом повниться діжа!
А господаря нема.
Хліб спечу, мабуть, сама.

(Коза ліпить пиріжки).

Казкарка:

Стала Кізенька до діла:
Пиріжечків наліпила,
Паляничок напекла.

(Коза обтрушує фартушок).

Коза:

А тепер спочить пора!

(Коза вмощується спати на печі).

Казкарка:

І заснула в теплій хатці,
На натопленій лежанці.

(З 'являється Зайчик з кошиком).

А господар був у полі.

Зайчик:

Накопав там бараболі,
Бурячок знайшов, морквинку.
Соковиту капустинку.

(Показує овочі, підходячи до хатки).

Казкарка:

Все мерщій приніс до хатки.
Обтрусив дбайливо лапки.
Й стало боязко Зайчаті:

Зайчик:

Хто там хазяйнує в хаті?

(Стрибає під музику Жабка).

Жабка:

Ква-ква-ква.

Казкарка:

Стрибає Жабка й бачить:

Зайчикова хатка.

Жабка:

Зайчику, чому сумуєш,

Не стрибаєш, все нудьгуєш?

Зайчик:

Як мені не сумувати?

Звір-злодій забравсь до хати.

Жабка:

Я тобі допоможу,

Звіра з хати прожену.

Витри слізеньки, Зайчатку!

Ось постукаємо в хатку... *(Стукають).*

Дуже дивно - ква-ква-ква!

В хатці злодіїв нема!

(З'являється Лисичка).

Казкарка:

Мимо двору йшла Лисичка

До струмочка по водичку.

Бачить: зайчикова хатка,

Біля неї Зайчик й Жабка.

Кинула відерця Лиска,

Підійшла до хатки близько.

(Лисичка ставить відерця, підходить до хатки).

Лисичка:

Що тут трапилось, питаю,
Може, я в пригоді стану?

Казкарка:

Зайчик плаче.

Зайчик:

Ой, Лисичко,
Звір забравсь в мою
світличку!

Лисичка:

Зайчику, не плач, повір -
Не такий страшний той звір!
Підійду я до віконця,
Ой, га очі мружить сонце!
Я не бачу геть нічого!
Мабуть, там й нема нікого!

(З'являється Мишка).

Мишка:

У хатинці, справді, тиша.

Казкарка:

Пропищала раптом Миша.

Мишка:

Почекайте тут хвилинку,
Я обнишпорю хатинку.

Казкарка:

Мить... й знайшла вона шпаринку
І потрапила в хатинку.

(Мишка вбігає в хатинку).

Мишка:

Бачу, он чийсь копитця
Визирають з-під коритця.
І стирчать гостренькі ріжки,
Й тепла шубка, як у кішки.

Казкарка:

Мишка двері відчинила
І звірят у дім впустила.

(Звірята заходять в хатинку).

В хатці затишно і чисто,
І згадав вухань про тісто.

Зайчик:

Я ж збирався на обід
Пиріжки пекти та хліб!
У кутку он діжка та,
Та чомусь вона пуста!

(Підходить до діжки).

Казкарка:

Здивувалися звірятка -
Зайчик, Лиска, Мишка й Жабка.
Раптом чують: «Ме!» - з-за пічки.

Коза:

Я спекла вам палянички.
Пиріжечків наліпила
Й трохи в хаті відпочила.
Не сваріть мене, будь-ласка.
Так придумалася казка.

З нею я помандрувала,
В ліс зелений завітала,
Гостювала в теплій хатці,
Гріла боки на лежанці.
Я так гарно відпочила
Й стільки друзів тут зустріла!
Зайчика й руденьку Лиску,
Жабенятко й сіру Мишку.

(Казкарка збирає всіх звірят. Вклоняються).

**КОДЕКС АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ
ЗДОБУВАЧА ВИЩОЇ ОСВІТИ ХЕРСОНЬСЬКОГО
ДЕРЖАВНОГО УНІВЕРСИТЕТУ**

Я, Шинкарецька Любов Вадимівна, учасниця освітнього процесу Херсонського державного університету, **УСВІДОМЛЮЮ**, що академічна доброчесність – це фундаментальна етична цінність усієї академічної спільноти світу.

ЗАЯВЛЯЮ, що у своїй освітній і науковій діяльності **ЗОБОВ'ЯЗУЮСЯ**:

– дотримуватися:

- вимог законодавства України та внутрішніх нормативних документів університету, зокрема Статуту Університету;
- принципів та правил академічної доброчесності;
- нульової толерантності до академічного плагіату;
- моральних норм та правил етичної поведінки;
- толерантного ставлення до інших;
- дотримуватися високого рівня культури спілкування;

– надавати згоду на:

- безпосередню перевірку курсових, кваліфікаційних робіт тощо на ознаки наявності академічного плагіату за допомогою спеціалізованих програмних продуктів;
- оброблення, збереження й розміщення кваліфікаційних робіт у відкритому доступі в інституційному репозитарії;
- використання робіт для перевірки на ознаки наявності академічного плагіату в інших роботах виключно з метою виявлення можливих ознак академічного плагіату;

– самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного й підсумкового контролю результатів навчання;

– надавати достовірну інформацію щодо результатів власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використаних методик досліджень та джерел інформації;

– не використовувати результати досліджень інших авторів без використання покликань на їхню роботу;

– своєю діяльністю сприяти збереженню та примноженню традицій університету, формуванню його позитивного іміджу;

– не чинити правопорушень і не сприяти їхньому скоєнню іншими особами;

– підтримувати атмосферу довіри, взаємної відповідальності та співпраці в освітньому середовищі;

– поважати честь, гідність та особисту недоторканність особи, незважаючи на її стать, вік, матеріальний стан, соціальне становище, расову належність, релігійні й політичні переконання;

– не дискримінувати людей на підставі академічного статусу, а також за національною, расовою, статевою чи іншою належністю;

– відповідально ставитися до своїх обов'язків, вчасно та сумлінно виконувати необхідні навчальні та науково-дослідницькі завдання;

– запобігати виникненню у своїй діяльності конфлікту інтересів, зокрема не використовувати службових і родинних зв'язків з метою отримання нечесної переваги в навчальній, науковій і трудовій діяльності;

- не брати участі в будь-якій діяльності, пов'язаній із обманом, нечесністю, списуванням, фабрикацією;
- не підроблювати документи;
- не поширювати неправдиву та компрометуючу інформацію про інших здобувачів вищої освіти, викладачів і співробітників;
- не отримувати і не пропонувати винагород за несправедливе отримання будь-яких переваг або здійснення впливу на зміну отриманої академічної оцінки;
- не залякувати й не проявляти агресії та насильства проти інших, сексуальні домагання;
- не завдавати шкоди матеріальним цінностям, матеріально-технічній базі університету та особистій власності інших студентів та/або працівників;
- не використовувати без дозволу ректорату (деканату) символіки університету в заходах, не пов'язаних з діяльністю університету;
- не здійснювати і не заохочувати будь-яких спроб, спрямованих на те, щоб за допомогою нечесних і негідних методів досягати власних корисних цілей;
- не завдавати загрози власному здоров'ю або безпеці іншим студентам та/або працівникам.

УСВІДОМЛЮЮ, що відповідно до чинного законодавства у разі недотримання Кодексу академічної доброчесності буду нести академічну та/або інші види відповідальності й до мене можуть бути застосовані заходи дисциплінарного характеру за порушення принципів академічної доброчесності.

25.03.2021

Любов Шинкарецька